

YHTEISÖLLISEN OPPIMISEN TRAMPOLIINI

Opetushallituksen rahoittaman Hae mut! ja Digistä mua! -hankkeen loppuraportti

2.12.2020 Järvenpäässä

Heidi Vesa

Sisällys

ESIPUHE

1 Hankekuvaus	6
1.1 Perustaitojen vahvistamista paikallisesti ja verkostoissa	7
1.2 Hankeorganisaatio ja viestintä.....	8
1.3 Hankkeen toiminta.....	9
1.3.1 Asiointia yhdessä ja verkossa.....	10
1.3.2 Pedagogista valmennusta ja ohjausta	17
1.3.3 Opetusteknologia ohjauksen tukena.....	18
2 Hankkeen tulokset	21
2.1 Tavoitettu kohderyhmä	21
2.2 Kehitetyt mallit	22
2.3 Osallistujilta kerätty palaute	23
2.4 Koulutuksen siirtyminen vakiintuneeksi toiminnaksi.....	24

LIITTEET (3kpl)

ESIPUHE

Digiohjausta kaikille – Tukea verkostoista

Kun puhutaan digistä ja ongelmista siihen liittyen tulisi ensinnäkin muistaa, että termit ”ikäihminen”, ”seniורי”, ”eläkeläinen” tai ”vanhus” eivät ole homogeenisiä, vaan niihin kuuluu ihmisiä eri ikäluokista ja taustoista. Vastahan todettiin, että vanhuus alkaa vasta 80:stä ikävuodesta.

Tilastokeskus julkaisi viime vuonna raportin suomalaisten internetin käytöstä. Siinä todettiin, että lähes 100% ikäluokista 16-54 käyttää internetiä ja lähes kaikki alle 45-vuotiaat käyttävät sitä päivittäin. Vanhemmissa ikäluokissa päivittäinen käyttö ei ole niin yleistä. 65-74-vuotiaista osuus oli 57% ja 75-89-vuotiaista enään vain 23%. Mielenkiintoinen havainto oli myös se, että matkapuhelin on pääasiallisin internetin käytöväline kaikissa ikäluokissa.

Uskon vahvasti, että esimerkiksi oman ikäluokkani, täytän kohta 75 vuotta, tietoliikennevälineiden käyttö riippuu suurelta osin työhistoriasta ja siitä, onko välineitä joutunut, tai oikeammin päässyt käyttämään jo varhaisessa vaiheessa työhistoriaa. Jotta tämä mielipide asettuisi johonkin kontekstiin käyn lyhyesti läpi mitä kehitysaskelaita näissä välineissä tapahtui ikäisteni ihmisten työuran aikana. Aloitin vakinaisen työurani vuonna 1970 ja silloin puhelut soitettiin lankapuhelimilla, jopa niin, että maamme syrjäisille seuduille, puhumattakaan ulkomaista puhelut tilattiin keskuksen välityksellä. Henkilökohtaiset tietokoneet, eli PC:t yleistyivät 1980-luvulla ja kannettavat tietokoneet 1990-luvulla, joskin niiden kapasiteetti silloin oli melko rajallinen. Ensimmäiset matkapuhelimet tulivat käyttöön jo itse asiassa 1970-luvulla, mutta niiden yleistymistä hidasti alussa koko ja paino sekä vielä 1980-luvulla erityisesti yksityistä käyttöä hinta. Niin sanotut peruspuhelimet, eli sellaiset, joilla voi soittaa ja lähettää tekstiviestejä yleistyivät 1990-luvulla ja noin vuosittuhannen vaihteessa tulivat puhelimet, joilla pystyi aluksi melko vaatimattomaan internetin selaamiseen. Seuraava suuri askel 2010-luvulla oli älypuhelin, jonka kehitys on sen jälkeen ollut valtavaa sekä tablettien tulo osittain korvaamaan tietokonetta.

Minä olin siitä onnellisessa asemassa, että työskentelin koko työurani suuressa kansainvälisessä konsernissa, jossa ilman tietotekniikan peruskoulutustakin pystyi ja oli itse asiassa pakko pysyä mukana tässä kehityksessä. Eläkkeelle siirtyessäni tietokoneen käyttö oli rutiinia ja älypuhelimienkin kehityksessä olen juuri ja juuri pysynyt mukana. Monilla ikätovereillani tilanne ei ole ollut yhtä hyvä ja niinpä digimaailmaan siirtymisen on usein koettu hankalaksi.

Isoja haasteita ikäihmisten digitaitojen suhteen ovat tällä hetkellä koko ajan kehittyvien älypuhelimien käyttö sekä palvelujen nopea siirtyminen sähköisiksi. Pankit ovat nopealla rytmillä siirtäneet palvelujaan nettiin ja tehneet henkilökohtaisen asioimisen hankalaksi ja joskus jopa mahdottomaksi.

Useat viranomaiset ovat menestyksekkäästi siirtäneet palvelujaan verkkoon ja esimerkiksi passin ja henkilöllisyystodistuksen voi eräin edellytyksin uusia kätevästi verkossa. Verottaja on luonut ketterän järjestelmän verotusta varten ja myös Kela on siirtänyt palvelujaan verkkoon. Onneksi kaikki nämä viranomaiset palvelevat myös henkilökohtaisesti. VR:llä on lippujen myyntipalvelu vain muutamilla asemilla, joista Järvenpää on ainakin toistaiseksi yksi. R-kioskeista tapahtuva myynti korvaa osittain tämän puutteen. Lippuja voi tietenkin ostaa myös automaateista, mutta on paljon ihmisiä, eikä pelkästään ikääntyneitä, jotka eivät kykene tai halua käyttää automaatteja. Erilaisten tapahtumalippujen osto on myös suurelta osin siirtynyt nettiin, matkat varataan pääosin netistä jne. Puhelinten valmistajat ja myyjät keskittyvät luonnollisesti uusiimpiin ja kehittyneimpiin malleihin ja oma ongelmansa on periaatteessa hyvää tarkoittavat läheiset, lapset ja lastenlapset, jotka ostavat mummulle ja papalle puhelimia, joita nämä eivät sitten osaa käyttää.

Yle haastoi jo vuonna 2018 ihmisiä mukaan talkoisiin. Teemalla ”Nettiä ikä kaikki” kehoitettiin opettamaan hyödyllinen digitaito vanhemmille, isovanhemmille tai naapurille. Kampanjan suojelijana toimi tasavallan presidentti Sauli Niinistö. Eläkeläisyhdistykset ovat viime vuosina kiinnittäneet huomiota tähän kasvavaan ongelmaan. Yhdistykseen on perustettu digikerhoja ja muutakin vertaistukea tarjotaan. Helsingin Sanomien mielipidepalstalla 16.11. eräs suurimmista valtakunnallisista eläkeläisjärjestöistä kertoi, että ”Digituen antaminen on liikaa vapaaehtoisten harteilla”. Kirjoituksessa kerrottiin, että Digi- ja väestötietovirasto ja sen koordinoimat alueelliset digitaalisen tuen hankkeet ovat koonnet tietoa tuen tarjoajista, rakentaneet paikallisia yhteistyöverkkoja ja tarjonneet apua digitukityötä tekeville tahoille. Itse opastusta ei kuitenkaan tarjota.

Kirjastot ovat olleet hyvin aktiivisesti mukana antamassa digitukea, mutta niiden resurssit eivät kirjoittajien mukaan riitä täysipainoiseen opettamistyöhön, jolloin suuren osan digitaitojen opastamis- ja opetustyöstä tekevät palkattomat vapaaehtoiset. Yhtenä ratkaisuna tarjottiin hybridimallia, jossa opastusta ja neuvontaa tarjoavat saman katon alla auttamishaluiset vapaaehtoiset yhdessä kunnan työntekijän kanssa.

Järvenpäässä opastustilanne on ollut hyvä varsinkin ennen koronaa. Ikäihmiset saivat silloin opastusta käytännössä lähes kaikkina arkipäivinä joko kirjastossa tai Myllytien toimintakeskuksessa. Myös tällä hetkellä opastusta on tarjolla Enter ry:n sekä erään paikallisen eläkeläisyhdistyksen vapaaehtoisten toimesta. Myös tämä nyt päättyvä projekti on ollut suureksi avuksi mm. järjestämällä erilaisia pop up- tapahtumia ja opas-

tusta muillekin opastusta tarvitseville. Pitää nimittäin muistaa, että digisyrjäytymistä ja vaaraa syrjäytymisestä on jokaisessa ikäluokassa.

Edustamani Järvenpään eläkeläisneuvosto on ollut huolissaan maksuttoman digiopastuksen tulevaisuudesta projektin nyt päättyessä. Asiasta on keskusteltu myös Järvenpään Digiverkostossa, jossa ovat edustettuina kaikki merkittävät paikalliset toimijat. Uskonkin, että tähän huoleen löytyy ratkaisu.

Järvenpäässä 20.11.2020

Pekka Raittila

Järvenpään eläkeläisneuvosto

Hae mut! ja Digistä mua! hankkeen ohjausryhmän jäsen

" Trampoliini, sana onkin johdos puujalkoja tarkoittavasta sanasta trampoli. Puujalat ja hyppylaudat liittyvät artistisiin sirkusesityksiin, ja sirkusmaailmasta on peräisin myös idea muuntaa sirkusteltan katon rajalla esiintyvien artistien turvaverkosta apuväline, joka lennättää ihmistä korkeuksiin. Näin syntyi moderni trampoliini." (Kotimaisten kielten keskus.)

1 Hankekuvaus

Hallituksen I lisätalousarviossa vuodelle 2018 mom. 29.10.31 kohdennettiin vapaan sivistystyön oppilaitoksille, osana Digiakauden taidot -ohjelmaa valtionavustusta 5 miljoonaa euroa aikuisten digitaalisten taitojen ja 2 miljoonaa euroa aikuisten perustaitojen vahvistamiseen. Avustusta sai käyttää vuoden 2020 loppuun.

Järvenpään ja Keravan kaupungit sekä Tuusulan kunta hakivat syksyllä 2018 yhdessä edellä kuvattua Opetushallituksen valtionavustusta alueemme aikuisten perustaitojen ja digitaalisten taitojen vahvistamiseksi. Hae mut! ja Digistä mua! -koulutushankkeelle myönnettiin 180.000 euron suuruinen opintoseteliavustus. Hankekumppaneina olivat Keravan Opisto, Tuusula Opisto, Jokelan Kansalaisopisto sekä Järvenpään Opisto, joka myös vastasi hankkeen koordinoinnista. Myönnetyn valtionavustuksen ohjeistuksen mukaisesti käytimme 39% aikuisten perustaitojen vahvistamiseen liittyvään koulutukseen ja 61% digitaalisten taitojen vahvistamiseen. Aikuisten perustaidoilla tarkoitimme myös digitaitoja, jolloin hankkeen tuloksia on hyvä tarkastella kokonaisuutena. Koko hankkeen toiminnallinen lähtökohta oli hakeva ja aktivoiva toiminta, mikä ilmentyi lukuisissa Pop Up -tapahtumissa, uusien kohderyhmien tavoittamisena sekä yhteistyöverkoston laajuutena. Tukevaa toimintaa oli erityisesti henkilöstön ja yhdistysten toimijoiden kouluttaminen. Hae mut! hankkeen erityisenä painotuksena oli luki- ja kirjoitustaidon sekä asiointitaitojen vahvistaminen sekä erityisten ryhmien tavoittaminen ja heidän tarpeisiinsa vastaaminen. Digistä mua! -hankkeessa kehitettiin myös uuden teknologian turvin opetusta ja ohjausta sekä luotiin motivoivia kurssikonsepteja ja koulutuksia.

Tässä loppuraportissa kuvataan hankkeen toimintaa, sen tuloksia ja vaikutuksia. Hankkeessa työskenteli 29 hanketyöntekijää, jotka raportoivat säännöllisesti työstään. Heidän lisäksi työtä perus- ja digitaitojen vahvistamiseksi teki kymmeniä datanomiopiskelijoita ja vapaaehtoisia. Vahvana taustatukena oli myös hankkeen ohjaus- ja projektiryhmä sekä lukuisat muut henkilöt. Tässä loppuraportissa kuuluu heidän kaikkien ääni. Kiitos teille kaikille!

1.1 Perustaitojen vahvistamista paikallisesti ja verkostoissa

Hankkeen tehtävänä oli luoda oppimiselle ja kasvulle suotuisia yhteyksiä paikallistasolla ja yli kuntarajojen. Toimimme yhteyksien mahdollistajana ja ennakkoluulottomana kokeilijana. Toimintamme periaatteena oli asiakaslähtöisyys, valmentava työote sekä yhteisöllisyyden rakentaminen toimijoiden välille.

Kuten koulutuksen ja työelämäpalvelujen kentällä tiedostetaan, edellyttää aikuisväestön kouluttaminen vahvaa ymmärrystä yhteiskunnan ja elinkeinoelämän vaatimuksista ja tarpeista. Tätä turvaamaan luotu jatkuvan oppimisen malli, korostaa työelämässä tarvittavia perustaitojen jatkuvaa ylläpitoa. Ihmisen elämä on kuitenkin kokonaisuus, jolloin perustaitojen kohdalla on luontevaa puhua myös elinikäisestä oppimisesta ja kasvusta. Perustaitoihin kuuluvat esimerkiksi kyky osallistua, tuntee yhteenkuuluvuutta ja kohdata erilaisia ihmisiä. Yhä teknistyvässä yhteiskunnassa voi olla vaarana, että sosiaaliset taidot heikentyvät, mikäli unohtamme empatian ja laajemmin tunnetaidot osana työelämätaitoja. Keskeistä on luoda näiden välille luontevia kohtaamisia ja oppimisen paikkoja, joissa korostuu yhteisöllisyys. Tällä viitekehyksellä loimme tällekin hankkeelle visio, jonka sisältö kuvataan alla olevassa laatikossa.

Meillä oli visio.

- Tuemme tulevaisuuden perustaitoja kuten tiedon etsimistä oikeasta paikasta, sen arvioimista kriittisesti sekä osallistumista keskusteluun erilaisissa viestintäkanavissa.
- Tavoitteenamme on luoda kaikille yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa omassa toimintaympäristössään.
- Rohkaisemme ja kannustamme kokeilemaan uusia digitaalisia palveluita ja välineitä.
- Saatamme yhteen eri toimijoita, jotka tarjoavat sähköisiin palveluihin liittyvää neuvontaa.
- Näemme, että digitaalisten palveluiden käytettävyys on myös palveluntuottajien vastuulla ja yhteistyö heidän kanssaan on ensiarvoisen tärkeää.
- Haluamme lisätä ihmisten tietoisuutta digineuvonnasta kolmen kunnan alueella.

Heikkoja perustaitoja vahvista Hae mut -hanke

Tämän hankkeen tavoitteena oli toteuttaa henkilökohtaista ohjausta, tukea ja neuvontaa sellaisille aikuisille, joilla on riski jäädä koulutuksen ja työmarkkinoiden ulkopuolelle heikkojen perustaitojen, kuten puutteellisten digitaalisten taitojen osalta. Osalle asiakkaista laadittiin henkilökohtainen suunnitelma sekä harjoiteltiin yksilövalmennuksen ja pienimuotoisen ryhmävalmennuksen keinoin mm. luki- ja kirjoitustaitoja ja laajemmin asiointitaitoja, jotka tukevat arjen toimintakykyä. Kohderyhmänä olivat erityisesti alle 30-vuotiaat nuoret, joilla ammatilliset opinnot ovat keskeytyneet sekä maahanmuuttajataustaiset henkilöt,

joilla perustaitojen puute tai heikko osaaminen oli esteenä työelämään pääsemiseksi. Toiminta järjestettiin asiakkaille luonteivissa toimintaympäristöissä kuten työpajoilla, kerhoissa ja osana muuta ohjaus- ja neuvontatyötä. Hakevaa ja motivoivaa toimintaa tehtiin yhteistyössä esimerkiksi Järvenpään, Keravan ja Tuusulan Ohjaamojen, etsivän nuorisotyön ja työpajojen kanssa.

Digitaalisia taitoja vahvistava Digistä mua -hanke

Digistä mua! -hankkeen tavoitteena oli tarjota Pop Up -tyyppisiä ohjaus-, tuki- ja koulutustapahtumia, joissa kuntalaisille tarjotaan tietoa digiasioista, käytännön opastusta sekä ohjausta olemassa oleville kursseille ja koulutuksiin. Pop Up -tapahtumia toteutettiin asiakkaille luonteivissa toimintaympäristöissä yhteistyössä eri kumppaneiden sekä Keudan ja Spesian ammattiin opiskelevien opiskelijoiden kanssa. Tavoitteena oli vahvistaa alueellisia digiverkostoja yhteistyössä valtakunnallisten toimijoiden kuten Uudenmaan Liiton Digitukipilotin kanssa. Toimintamuotoina olivat esimerkiksi digineuvontapisteet, joissa tarjottiin henkilökohtaista neuvontaa esimerkiksi älypuhelimien ja tabletteihin liittyvissä asioissa. Neuvontapisteitä jalkautettiin mm. kauppakeskuksiin, kirjastoautoon ja yritysten tiloihin. Hankkeen aikana koulutettiin osallistuvien tahojen henkilökuntaa toimimaan digineuvojina ja tutoreina hankkeen päätyttyä.

Hae mut! ja Digistä mua! hankkeiden tavoitteena oli

- 1) vahvistaa alueellista moniammatillista verkostoyhteistyötä
- 2) kehittää hakevan toiminnan käytänteitä ja malleja
- 3) kokeilla hyvin yksilöllistä ja valmentavaa pedagogista ohjausta henkilöille, joilla on heikot perus- ja digitaidot
- 4) tarjota tietoa ja koulutusta digitaidoista
- 5) vahvistaa henkilökunnan osaamista ja kokeilla uuden teknologian tarjoamia välineitä ohjauksen tukena sekä
- 6) luoda digituen alueelliset verkostot.

Molemmista hankkeista syntyi yhteisiä toimintamalleja, joiden jalkauttamisesta osaksi olemassa olevia palveluita vastaavat kaikki hankekumppanit yhteistyössä muiden hankkeeseen osallistuvien tahojen kanssa.

1.2 Hankeorganisaatio ja viestintä

Hanketta johti kokopäiväinen hankepäällikkö. Hän vastasi toimillaan hankkeen hallinnosta ja edisti hankesuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävien kehittämistoimenpiteiden suunnittelusta ja toteuttamisesta ja operatiivisesta johtamisesta. Lisäksi hänen vastuulleen kuului verkostojen kokoaminen ja

toiminnan koordinoiti kolmen kunnan alueella. Hankkeessa työskenteli lisäksi muita osa-aikaisia hanke-työntekijöitä. Heidän työtehtäviinsä kuuluivat digiohjaus- ja neuvonta, pilottikohtainen suunnittelu- koulutus- ja kehittämistyö sekä muu hankkeeseen liittyvä työ. Hankepäällikkö raportoi ja kävi vuoropuhelua hankkeen toiminnasta ja tavoitteista projekti- ja ohjausryhmän kanssa, ja pienemmissä kehittämissä ja tapaamisissa kuten opistojen rehtoreiden kanssa.

Hankkeen viestintä toteutettiin siten, että sitä koordinoitiin yhteistyössä paikallisten kansalaisopistojen, kaupunkien sekä kunnan viestinnän kanssa. Hankepäällikkö vastasi tiedotteiden oikeellisuudesta ja tavoitteista. Viestinnällä nähtiin kolme päätehtävää, jotka ovat 1) hankkeen etenemisestä tiedottaminen, 2) tapahtumista ja muista toiminnoista viestiminen sekä 3) kuntalaisten aktivoiminen ja osallistaminen hankkeen suunnitteluun. Lisäksi pyrimme viestimään siten, että sillä luotiin kumppanuuksia myös toimialojen välille. Hankkeen alussa viestintää teki myös projektisihteeri, joka osallistui mm. hankkeen tiedottamistehtäviin. Tärkein hankkeen oma tiedotuskanava oli sen omat nettisivut <https://peda.net/jarvenpaanopisto/haemutjadigistamua>

Hankkeen toiminnasta viestittiin säännöllisesti myös Kansalaisopistojen liitolle ja hankkeen rahoittajalle Opetushallitukselle. Esittelimme hanketta myös useissa erilaisissa verkostokumppaneidemme tilaisuuksissa.

1.3 Hankkeen toiminta

Hae mut! ja Digistä mua! hankkeen toimintasuunnitelma rakennettiin niin, että voisimme mahdollisimman laajasti tavoittaa hankkeen kohderyhmiä Järvenpäässä, Keravalla ja Tuusulassa. Hanke mahdollisti kokeilun ja uusien toimintatapojen kehittämisen yhteistyössä alueen eri toimijoiden kanssa. Järjestimme ajanjaksolla 3/2019-11/2020 yhteensä 83 erilaista toimintaa, joita olivat digineuvontapisteet, koulutukset, työpajat ja monet muut toimintamuodot. Toiminta suunniteltiin ja toteutettiin yli 40 eri yhteistyökumppanin kanssa. Koulutusta ja ohjausta annettiin kaiken kaikkiaan 5339 tuntia. Lisäksi hankkeessa tehtiin monenlaista muuta suunnittelu- ja kehittämistyötä, kuten esimerkiksi Vanhojen valokuvien digitointityöpajat -ja kurssin konseptointi, oma virtuaalinen oppimisympäristö (ThingLink), selkokielistä ja muuta materiaalia Peda.nettiin sekä Koodauksen perusteet -kurssikonsepti opistojen yhteiselle opintotarjottimelle.

Osa hankkeen toiminnoista kesti muutaman päivän ja osa pidempään, useamman kuukaudenkin. Koronakevät edellytti myös hankkeessa uusien vaihtoehtoisten toimintatapojen löytämistä. Saimmekin lähes koko toiminnan siirrettyä verkkoyhteyksien päähän. Hankkeen digineuvontapisteitä oli tavoitteina laajentaa koko vuoden 2020, mutta niiden osalta jouduimme kasvokkain koronan kanssa, jolloin oli asetettava etusijalle sekä asiakkaiden ja opastajien turvallisuus. Asiakkaammehan olivat pääsääntöisesti yli 70-vuotiaita ja opas-

tajamme alle 20-vuotiaita datanomiopiskelijoita paikallisista ammatillisista oppilaitoksista. Tavoitimme kuitenkin satoja senioreita digiopastuspisteissämme vuoden 2019 ja 2020 alkuvuoden aikana. Pystyimme myös jatkamaan toimintaa osin syksyllä 2020. Sittemmin tarve oli kouluttaa paikallisia yhdistyksiä ja kerhoja hyödyntämään digitaalisia palveluita esimerkiksi kokoustamisessa ja muissa tapaamisissa.

Seuraavassa raportin osiossa kuvataan toimintamuotojen kattavuus, tavoitettu kohderyhmä ja onnistumiset sekä opinpaikat.

1.3.1 Asiointia yhdessä ja verkossa

Hankkeessa oli tavoitteena tarjota digineuvontaa asiakkaille luontevissa toimintaympäristöissä. Näin ollen päädyimmekin kokeilemaan rohkeasti eri tiloja. Ensimmäinen näistä vietiin Järvenpään Prismakeskukselle. Seuraava syksy olikin monessa mielessä tapahtumatuotantoa ja ketterää kokeilua. Tavoitimme muutaman kuukauden ajan satoja paikallisia digituen tarvitsijoita, ja tämä tuntui olevan vasta alkua. Seuraavana vuonna oli tarkoitus laajentaa toimintaa, mutta jouduimme todellisen digihaasteen eteen, kun pandemia haastoi ihmiset digilaitteiden taakse omiin koteihinsa.

Ensimmäinen Pop Up -digineuvontapiste

Hankkeen ensimmäinen Pop Up -tapahtuma järjestettiin Järvenpään Prismakeskuksessa yhteistyössä Keudan datanomiopiskelijoiden kanssa. Tapahtumassa tarjottiin kolmen päivän ajan digiohjausta kauppakeskuksella vierailleville asiakkaille. Vastaanotto oli varovaisen hyvä, ja saimme hyvän tuntuman siihen, miten toimintaa olisi hyvä jatkossa järjestää. Moni katsoi ensin kauempaa neuvontapistettä ja rohkaistui sitten esimerkiksi seuraavana päivänä pisteelle asioimaan, esim. oman kännykkänsä toimintoja oppiakseen. Opiskelijat saivat myönteistä palautetta, ja tällaista palvelua toivottiin lisää. Toteutimme myös alkukartoituksen, jossa keräsimme tarkempia toiveita digineuvonnan järjestämisestä tällä alueella.

Yhteistyötä paikallisen yrittäjän kanssa

Järvenpäälainen tietotekniikan palveluja tarjoava yritys, DataSky, tarjosi ystävällisesti hankkeelle tilojaan, jossa voimme järjestää Pop Up -digineuvontaa. Aloitimme yhteistyön syyskuussa 2019, ja järjestimme neuvontaa yhteistyössä Keudan ja Spesian datanomien kanssa muutaman kuukauden ajan. Neuvontapiste tavoitti kymmeniä paikallisia senioreita, ja toiminnasta tehtiin myös juttu paikallislehteen.

Tietotekniikka maahanmuuttajille -kurssi

Syksyllä 2019 Hae mut! Digistä mua! -hanke järjesti yhdessä Järvenpään opiston kanssa Tietotekniikkaa maahanmuuttajille -kurssin, jonka tavoitteena oli tukea maahanmuuttajien tietoteknisiä taitoja ja kasvattaa aiheen suomenkielistä sanastoa. Kurssilla harjoiteltiin suomeksi tietokonetermistöä (laitteen osat ja tärkeät

näppäimet) ja hiiren käyttöä esim. Papunetissä (mm. Papumarket, Tikanheitto), lisäksi tutustuttiin nettisakirjoihin, puhelimen kääntäjään ja selkokielineeseen mediaan. Ryhmässä harjoiteltiin myös nettilomakkeen täyttämistä ja sähköpostilla liitetiedoston lähettämistä sekä tekemään taulukon, muuttamaan sen pdf-muotoon ja lähettämään sähköpostilla. Lisäksi tarjolla olisi ollut tehtäviä, joilla opiskelijat voivat harjoitella tiedonhakua, työilmoitusten etsimistä ja työhakemuksen kirjoittamista.

Ikäihmisille kotiin ruokaa -pilotti

Jo hankkeen alkutaipaleella kävimme keskustelua ikäihmisten palvelutarpeista. Yhdeksi tarpeeksi nousi mahdollisuus tilata ruokatarvikkeet kotiin. Valmistelimme syksyllä 2019 tähän verkostoyhteistyöllä kuukauden kestävän Pop Up -kokeilun. Yhteistyökumppaniksi saimme järvenpääläisen Pajalan K-kaupan ja Keski-Uudenmaan sosiaali- ja terveystalvet ja ENTER ry:n. Järjestimme kaupalla verkkokaupan neuvontapiste, jossa sai opastusta ruuan tilaamiseen ensi askelista lähtien. Neuvojina toimivat ENTER ry:n opastaja, hanketyöntekijä ja sosionomiopiskelija. Samassa neuvontapisteessä oli myös mahdollisuus saada opastusta ja tietoa muista sähköisen asioinnin palveluista.

Elimme aikaa ennen koronaa ja neuvontapisteellä kävi varovaisen kiinnostuneita kaupassa asioivia. Valtaosa ei kokenut tarvitsevana tällaista palvelua, vaan korosti ruokakaupassa asioinnin sosiaalista puolta, etenkin oman toimintakyvyn ylläpitäjänä. Tilanne muuttui odottamattomalla tavalla vuoden vaihteen jälkeen, jolloin saimme useita yhteydenottoja verkkokaupan opastamiseen. Tällöin pystyimme tarjoamaan neuvontaa puhelimitse ja WhatsAppissa yhteistyössä Järvenpään Opiston ja Keravan Opiston kanssa. Tilanne oli kuitenkin niin akuutti, että yksi hanke ei pystynyt vastaamaan odotettuun tarpeeseen. Saimme kuitenkin hyödyllistä tietoa ja kokemusta, miten elinkeinoharjoittajan ja kunnan talvet valjastetaan yhteistyöhön palvelemaan kuntalaisten tarpeita.

Digineuvonta kirjastoautossa

Tuusulan alueen digineuvonnan suunnittelussa pohdimme erityisesti alueen maantieteellisiä haasteita kuten pitkiä välimatkoja ja palvelun saavutettavuutta. Päätimme toteuttaa yhteistyössä Tuusulan Opiston ja kirjaston kanssa digineuvontaa kirjastoautossa. Lähtökohtaisesti tavoitteenamme oli aktivoida ja jakaa tietoa digiopastuksesta ja muista digitaltoja vahvistavasta toiminnasta Tuusulan alueella. Kirjastoauton pysähdykset ovat sen verran lyhkäisiä, jolloin niiden aikana ei ehdi kovin syvällistä digineuvontaa varsinaisesti tarjoamaan. Kokeilu kesti noin pari kuukautta. Valitettavasti neuvontapisteemme ei tavoittanut juurikaan kohderyhmää kuten senioreita vaan lähinnä kohtasimme lapsiperheitä, joilla digitaldot olivat hyvin hallussa. Itse ajatuksena, liikkuva digiopastus tuntuu edelleen toteuttamiskelpoiselta ajatukselta haja-asutusalueille ja muotona tavoittaa heikoimmassa asemassa olevia digituen tarvitsijoita.

Vanhojen valokuvien -digitointityöpajat ja kurssi

Järjestimme yhteensä neljä vanhojen valokuvien digitointipajaa, joissa oli mahdollisuus saattaa omat valokuvat digitaaliseen muotoon, ja siten päästä jakamaan ne perheen ja ystävien kanssa vaikka sosiaalisessa mediassa. Kuvia digitoitiin skannaamalla, ja tarvittaessa korjailtiin kuvien repeämät, roskat tms. kuvankäsittelyohjelmalla. Työpajat herättivät laajalti kiinnostusta, ja hankkeen ensimmäisissä ns. Kick-Off -tilaisuuksissa näihin oli runsaasti tulijoita. Työpajoissa markkinointiin myös opistojen omana kurssina järjestettävää pidempää koulutusta, joissa vanhoista valokuvista tehtiisiin oma video. Hanke tuki tämän kurssin suunnittelua ja konseptointia.

Digineuvontaa hoivakodin asukkaille

Halusimme kartoittaa myös palvelukeskuksissa asuvien tai siellä vierailevien senioreiden digiohjauksen tarvetta. Näin ollen vierailimme Keravan hopeahovissa juttelemassa nykypäivän digitaidoista. Meillä oli antoisa keskustelu, jossa kävi ilmi, että digitalisaatio koskettaa meistä jokaista, vaikka ei käyttäisikään esimerkiksi älypuhelin. Kodin tekniikka vaatii jo monenlaista osaamista, ja tavallisella puhelimellakin pitää osata tunnistaa maksulliset palvelut, ja esimerkiksi niiden esto. Päätimme tämän keskustelun perusteella kokeilla digineuvontaa palvelukeskuksen aulaassa, hankkeessa työkokeilussa olevan datanomien johdolla. Neuvontapiste ei kuitenkaan osoittautunut tarpeelliseksi, sillä sinne ei juurikaan hakeutunut paikallisia asiakkaita. Piste lopetettiin noin kuukauden kokeilun jälkeen.

Asiointia yhdessä ja samassa paikassa

Keravan Sampolan asiointipisteellä hoidetaan niin HSL-lippujen ostamista kuin saadaan matalan kynnyksen palveluohjausta. Tänne oli luontevaa tuoda myös hankkeen digiopastajat. Järjestimme menestyksekkäasti neuvontaa sekä syksyllä 2019 että keväällä 2020. Neuvontaa pysttiin järjestämään kerran viikossa säännöllisesti niin, että paikalliset osasivat jo hakeutua sinne, mikäli tarvitsivat apua esim. älypuhelimien käytössä. Neuvontapisteellä toimivat Keudan ja Spesian datanomit ja heidän ohjaajansa. Lisäksi neuvontapistettä koordinoi hanketyöntekijöitä, asiointipisteen henkilöstö ja Keravan Opisto. Tähän luotiin toimiva malli, jota olisi mielekästä jatkaa, kun koronan rajoitukset poistuvat.

Keväällä 2020 laajensimme toimintaa niin, että digineuvontaa tarjottiin myös terveyskeskuksen tiloissa. Toiminta lähti siellä hyvin käyntiin, ja asiakkaita riitti aina jokaiselle ohjauskerralle. Toiminta pysähtyi keväällä poikkeusolojen myötä.

Keväällä järjestettiin myös Asioidaan yhdessä -toimintana yhteistyössä ME-talon, Topaasin ja Keravan Opiston kanssa. Toiminta käynnistettiin lähiohjauksena, mutta se jatkui myöhemmin keväällä verkossa. Arjen asiointitaitojen ohjaus oli tarkoitus toteuttaa Me-talossa, koska se on usealle kohderyhmään

kuuluvalla tuttu paikka ja kynnys osallistua ohjaukseen on matala. Etäohjauksen haasteena oli, että eniten ohjausta tarvitsevat eivät osaa ottaa yhteyttä. Osallistujilta saatiin kuitenkin palautetta, että ohjauksesta oli apua ja yhteydenottoa voisi harkita uudestaan esim. hakemuksen teon yhteydessä.

Hankkeessa tehtiin myös ohjeita sähköisten palveluiden käyttöön. Tuotoksina syntyi esimerkiksi selkokieliset ohjeet Wilman käyttöönotosta ja toiminnoista.

Perustaitoja ja arjen digiasiointia yhteistyössä Setlementti Louhelan kanssa

Hanke järjesti yhteistyössä Setlementti Louhelan kanssa Kohaus-työpajan nuorille suunnattua etäohjausta. Järjestimme heille Whereby-palvelulla kolme, tunnin mittaista ohjauksetä. Aiheina tapaamisissa olivat luonteenvahvuuksien tunnistaminen, verkko-opiskelun muodot ja mahdollisuudet. Hankkeen työntekijä laati heille materiaalia, jota he voivat jatkossakin hyödyntää paja nuorten kanssa. Lisäksi järjestimme arjen digiohjausta Setlementti Louhelan suomen kielen kerhossa. Tavoitteena oli kertoa ja opastaa kerholaisia suomalaisten sähköisten järjestelmien käytössä. Ohjauksen aikana tutustuttiin mm. KELAn verkkosivuihin, työttömyysturvan hakemiseen, Omakanta-palveluun. Toiminta toteutettiin sekä lähi- että etäyhteydellä Whereby-palvelussa.

Digineuvonta kotihoidon asiakkaille

Hankkeessa oli alun alkaen tavoitteena yhteistyö lähihoitajaopiskelijoiden kanssa Keravalla. Heidän oli tarkoitus osallistua hankkeen Pop Up -toimintoihin ja tarjota digineuvontaa esimerkiksi kotipalvelun asiakkaille ja heidän omaishoitajilleen. Järjestimme opiskelijoille info-tilaisuuden työharjoittelupaikoista ja mahdollisuudesta osallistua hankkeen suunnittelemiseen esimerkiksi projektin muodossa. Tässä kohdin emme kuitenkaan saaneet toteutettua alkuperäistä suunnitelmaa. Haasteeksi nousivat vaitiolovelvollisuuden sekä tietosuojan liittyvät rajoitukset sekä opiskelijoiden motivoiminen digineuvojiksi osana muuta hoitotyötä. Vastaavasti näytti siltä, että opiskelijoiden työnkuva tulisi suunnitella ja valmistella huolella, jotta se palvelisi aidosti heidän opiskeluidensa tavoitteita ja opintojen etenemistä.

Me-talon ohjaus

Keravan kirjaston yläkerrassa toimii Me-talo, jossa järjestetään yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa erilaisia kerhoja ja muuta matalan kynnyksen toimintaa. Hankkeemme järjesti siellä kolmena lukukautena digitaalisten ohjausta suomen kielen opettajan ja datanomien ohjaamana. Toimintamme tavoitti erityisesti vieraskielisiä ja kotiäitejä. He kaipasivat tukea mm. työhakemuksen kirjoittamiseen, viisumin hakemiseen ja muiden sähköisten palveluiden käyttämiseen suomeksi sekä viestintään viranomaisten kanssa. Me-talo tarjosi vaihtoehtoisen oppimisympäristön, jonne oli helppo tulla, ja siellä kokee tullessa kohdatuksi ja autetuksi. Tällaisen yhteistyökumppanin kanssa oli helppoa ja vaivatonta järjestää toimintaa.

Digitaidot -valmennus Jokelan vankilassa

Hankkeen suunnitteluvaiheessa oivallettiin, että Jokelan Kansalaisopiston olisi mielekästä aloittaa yhteistyö hankkeen voimin Jokelan vankilan kanssa. Ensimmäiset suunnittelukokoukset pidettiin jo syksyllä 2018, ja niitä jatkettiin keväällä 2019. Varsinainen digivalmennus vangeille käynnistettiin alkusyksystä 2019. Koulutuksen suunnittelu edellytti huolellista toimintaympäristöön tutustumista ja yhteisten päämäärien määrittelyä. Vaihtoehtoina pidimme esim. perustietoteknisten taitojen vahvistavaa kurssia sekä henkilöstökoulutusta. Sopivaa kurssipohjaa pohdimme, esim. Tieken tutkinnoista, jotka ovat kansainvälisesti tunnustettuja. Totesimme, että opiskelijoiden kannalta olisi erittäin motivoivaa saada opiskelusta todistus. Tärkeää oli myös selvittää, millaisia tietoteknisiä valmiuksia opiskelijoilla on jo, ja kohdentaa sen mukaan sopiva Tieken koulutuskokonaisuus. Opettajan rekrytointi oli myös tehtävä huolella, ja siinä korostimme hyviä vuorovaikutustaitoja, kokemusta erilaisten ryhmien opetuksesta ja ohjausosaamista.

Valmennukseen osallistui 8 henkilöä. Heidän taitonsa olivat hyvin vaihtelevia, osa tarvitsi paljon ohjausta ja osa puolestaan sai valmennuksen aikana lisätehtäviä. Kaikille osallistuneille jaettiin osallistumistodistus, josta kävi ilmi valmennuksen sisältö, tavoitteet sekä ohjeistus Tieken tutkintomoduulin suorittamiseen. Opiskelijat olivat olleet motivoituneita, ja tällainen räätälöity kokonaisuus sopi hyvin vankilassa suoritettavaksi.

Syksyn arviointikokouksen jälkeen sovimme, että suunnittelemme vankilan henkilöstölle suunnattua koulutusta eAsiointiin liittyen, teemoina esim. Skypen käyttäminen. Vankilan henkilöstön Digitutor-koulutus oli tarkoitus toteuttaa keväällä 2020, mutta koronan myötä se jouduttiin valitettavasti peruuttamaan. Sille ei myöskään enää aikataulullisesti löydettyä sopivaa kohtaa syksylle 2020.

Yhteistyön vankilan kanssa sujui hyvin, mutta se edellyttää molemmilta osapuolilta valmiutta suunnitella ja toteuttaa koulutusta toimintaympäristön ehdoilla ja niiden asettamilla säännöillä. Vapaalla sivistystyöllä, ja perustaitojen vahvistavalla koulutuksella voisi hyvinkin olla jalansijaa vankilassa, mikäli tälle saataisiin pysyvämpi rahoitus. Tällaisilla hankkeilla on hyvä mahdollisuus pilotoida ja luoda yhteisiä toteutusmalleja.

Digiolohuone Jokela-talolla

Syksyllä 2020 järjestimme yhteistyössä Jokelan Kansalaisopiston ja kirjaston kanssa digiolohuoneen, jonne sai tulla kysymään mieltä askarruttavia digipulmia. Opastajana oli hankkeen työntekijä. Lisäksi järjestimme Jokela-talolla kokoontuvalle suomen kielen pulinakerholle digituokioita. Molemmat Pop Up-toimintamuodot saivat hyvän vastaanoton, ja niitä olisi mielekästä jatkaa, mikäli rahoitus tälle vain löytyisi.

Tuusulanjärven Klubitalo (Eskot ry)

Järvenpäässä hankkeemme tarjosi digitukea myös Tuusulanjärven Klubitalolle, joka on täysi-ikäisten mielenlinterveyskuntoutujien työyhteisö. Heidän kanssaan harjoiteltiin näillä tapaamiskerroilla sähköpostitilin avaamista, viestin ja liitteen lähettämistä ja vastaanottamista, verkkolehden lukemista, verkkopankin käyttämistä sekä tekstinkäsittelyä. Yhteistyö oli mutkatonta, ja palaute oli myönteistä.

Maahanmuuttajatoimisto VERSO

Järvenpäässä tarjosimme digiohjausta Verson asiakkaille Myllytien toimintakeskuksen toimitiloissa. Aluksi mukana oli myös tulkki ja kaikilla kerroilla Verson henkilökunta oli mukana myös opastamassa osallistujia. Verso huolehti myös ohjauksesta tiedottamisesta osallistujille. Ohjauksen sisältönä oli mm. sähköiset palvelut (esim. Wilma, Kela, lomakkeen täyttäminen), puhelimen sovellukset (Koronavilkku, Treenivihko, 112), tekstinkäsittely, sähköpostin kirjoittaminen ja liitteen lähettäminen sekä vastaanottaminen. Onnistuimme luomaan yhteisen oppimisen paikan, jossa myös työntekijät innostuivat oppimaan ohjattavien ohella.

Katupappilan digiohjaus

Keravan Katupappilassa järjestettiin syyskuussa 2020 yhteistyössä Keravan opiston ja Keravan Seurakunnan kanssa digituokioita. Kolmena torstaina neuvoimme osallistujia mm. puhelimen eri toimintojen ja sovellusten käytössä. Tapahtumiin ei tarvinnut ilmoittautua ennakolta, ja varsinkin monet ikäihmiset löysivät tämän ohjausmuodon. Maahanmuuttajia tavoitettiin vähemmän tätä kautta.

Hankkeen muut tilaisuudet

Syksyllä 2019 järjestettiin neljä hankkeen ns. Kick-Off tilaisuutta. Niissä esiteltiin hanketta ja sen tavoitteita, tarjottiin digiopastusta ja pidettiin asiantuntijaluentoja esimerkiksi pankkipalveluista. Tilaisuuksien yhteydessä järjestettiin myös vanhojen valokuvien digitoitipaja ja esiteltiin Erilaisten oppijoiden liiton palveluita sekä Ikätalo.fi-verkkosivustoa. Tilaisuuksissa vieraili lähinnä senioreita.

Lisäksi järjestimme lyhyempiä info-tilaisuuksia paikallisissa eläkeläisyhdistyksissä, toimintakeskuksissa, seurakunnissa ja Keski-Uudenmaan Yhdistysverkoston tapaamisissa. Järvenpään Myllytien toimintakeskuksessa järjestimme osana Ikäkuukauden ohjelmaa Digitiistain, jossa oli mahdollisuus saada digiopastusta, kokeilla digipelejä ja tutustua digitaalisiin oppimisen välineisiin.

Toukokuussa 2020 järjestimme yhteistyössä Uudenmaan liiton Digituki-hankkeen kanssa Kuntatutor-tapahtuman. Järvenpään kaupunki toimi vuonna 2020 yhtenä kunnista, jotka edistivät alueellista yhteistyötä digituen muotojen ja saatavuuden osalta. Tapahtumassa esiteltiin mm. Uudenmaan alueen kansalais-

opistojen perus- ja digitaitojen vahvistamiseen liittyviä hankkeita ja käytiin keskustelua siitä, miten tavoittaa heikommassa asemassa olevia digituen tarvitsijoita.

Syksyä 2020 rytmitti parin viikon välein järjestettävät teemaluennot Järvenpäässä, Keravalla ja Tuusulassa. Aiheet käsittelivät medialukutaitoa, sosiaalista mediaa, oppimista verkkoympäristöissä ja tietoturva. Kaikkia tilaisuuksia oli mahdollisuus seurata etänä, sillä tilaisuudet striimattiin Youtuben kautta. Lisäksi järjestimme yhteistyössä Vantaan Aikuisopiston kanssa *Digitaidot nyt ja tulevaisuudessa -webinaarin*, jonka teemoina olivat pelillisyyden hyödyntäminen hyvinvoinnin tukena, tietosuojaan liittyvät kansalaistaidot sekä yleisesti digitaitoihin innostaminen. Tämä oli jatkoa vastaavalle tapahtumalle syksyllä 2020 Tikkurilassa. Tapahtumien kirjon päätti hankkeen päätöswebinaari, joka pidettiin verkossa perjantaina 20.11.2020.

Lisäksi järjestimme tässä mainitsemattomia muita pienempiä interventioita ja kohtaamisia, joissa teemoina oli perus- ja digitaidot. Alla tietoa myös vapaaehtoisten tavoittamisesta ja Digitutor-koulutuksista.

Vapaaehtoistyön koulutus

Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto toteutti keväällä 2020 yhteistyössä Järvenpään kaupungin, Järvenpään Opiston, Järvenpään seurakunnan ja useiden eri järjestöjen yhteistyönä vapaaehtoistyön koulutuksen. Koulutuksessa sai tietoa vapaaehtoistoiminnan perusasioista kuten toiminnan merkityksestä, yleisistä periaatteista sekä vuorovaikutustaidoista. Koulutukseen kuului kaikille yhteisiä ja vapaavalintaisia osioita. Koulutuksesta sai todistuksen. Hae mut! ja Digistä mua! -hanke järjesti osana tätä koulutusta vapaavalintaisen osion: Digitaaliset -asiointipalvelut. Illan sisältönä oli info hankkeen vapaaehtoistyöstä, digituen eettiset ohjeet ja erilaisten avuntarvitsijoiden tarpeet ja niihin vastaaminen. Ilta oli kestoaltaan kolmen tuntia. Vastaava koulutus järjestettiin Keravalla syksyllä 2020.

Digitutor-koulutus

Meillä oli tarkoitus järjestää keväällä 2020 kolme paikallista Digitutor-koulutusta Järvenpäässä, Keravalla ja Tuusulassa. Poikkeusolojen takia, ne siirrettiin verkkototeutuksiksi. Tavoitteenamme oli kouluttaa digitutoreita, joilla on valmiudet ohjata digitaidoissa esimerkiksi omassa yhdistyksessä, vapaaehtoisena tai kansalaisopistossa. Järvenpään, Keravan ja Tuusulan kansalaisopistoissa oli tarkoitus järjestää syksyllä 2020 digiopintopiirejä. Ajatuksenamme oli rekrytoida näihin opintopiireihin vetäjiä ja/tai vertaisohjaajia juuri näistä koulutuksen käyneistä digitutoreista. Näistä kolmesta, Keravan Opistolla käynnistyi digiopintopiiri syksyllä 2020, jota myös ohjasi Digitutor-koulutuksen käynyt vetäjä. Digitutor-koulutuksen aikana käytiin läpi perusasioita 1) laitteen ja tiedon hallinnasta 2) tietoturvasta sekä 3) ohjaus- ja neuvontatyöstä. Koulutusten kesto oli yhdeksän (9) oppituntia. Koulutuksen suoritti lähes 40 osallistujaa.

Määrittelimme digitutorit vertaisohjaajiksi, jotka auttavat ja tukevat muita tietokoneiden, älylaitteiden ja internetin peruskäytön oppimisessa ja hallinnassa. Digiopintopiirillä tarkoitimme yhteisöllistä oppimisen paikkaa, jossa hyödynnetään osallistujien aikaisempia kokemuksia ja osaamista. Opintopiirillä tulisi olla vetäjä, joka alustaa kulloiseenkin teemaan. Keskeistä on kuitenkin osallistujien kannustaminen itseohjautuvuuteen ja omien tavoitteiden asettamiseen.

Digiverkostot

Hanke oli mukana Järvenpään digiverkostossa, jota oli perustettu vuonna 2018. Siellä käynnissä oleva toimintamalli oli järkevää jalkauttaa hankkeen voimin myös Keravalle ja Tuusulaan. Digiverkoston tehtäväksi oli muodostunut digituesta tiedottaminen ja koordinointi paikallistasolla. Tällä hetkellä ylivoimaisesti pysyvin digiopastuksen järjestäjä on ENTER ry, jonka opastuksia on kirjastoissa ja erilaisissa toimintakeskuksissa. Lisäksi paikalliset eläkeläisjärjestöt ja oppilaitokset järjestävät digineuvontaa sovittuina aikoina. Jatkossa digiverkoston koordinoinnin päävastuu on luontevaa kohdentaa kunnille, ja ehkä kansalaisopisto voi olla koollekutsujana. Tällä hetkellä verkosto on ollut toiminnassa ilman isompaa toimintasuunnitelmaa, mutta jatkossa sen suuntainen tavoitteellinen toiminta olisi näköpiirissä.

1.3.2 Pedagogista valmennusta ja ohjausta

Hanke järjesti yhteensä kolme henkilöstökoulutusta luki- ja kirjoitustaidon ja laajemmin oppimisen vaikeuksien tunnistamiseen, käytössä oleviin apuvälineisiin sekä alkukartoitukseen liittyen. Koulutuksilla halusimme vahvistaa ohjaus- ja opetushenkilöstön osaamista, tunnistaa ja kartoittaa mahdollisia oppimisen haasteita asiakkaillaan. Tarve tällaiselle osaamiselle oli tunnistettu laajalti esimerkiksi Ohjaamo-palveluissa. Ohjaajat kohtaavat työssään usein asiakkaita, joiden opintojen ja työelämän hidasteena tai esteenä voi olla joku tunnistamatta jäänyt oppimisen pulma. Koulutuksiin osallistui Ohjaamojen, työpajojen, etsivän nuorisotyön ja kansalaisopistojen henkilöstöä. Henkilöstökoulutukset olivat osa Hae mut! -hankkeen kehittämistoimintaa, jossa rakennettiin pedagogista mallia luki- ja kirjoitustaidon vahvistamiselle heikoimmassa asemassa oleville nuorille aikuisille.

Minä oppijana -ryhmä Keravalla

Ryhmä järjestettiin syksyllä 2019. Ajatuksena oli lisätä työntekijöiden tietoutta oppimisvaikeuksien tunnistamisesta ja tukemisesta, sekä kokeilla ryhmämuotoista mini-interventiota nuorille aikuisille. Hankkeen kautta saimme yhteistyökumppaniksemme myös Kuntoutussäätiön, josta saimme kaksi neuropsykologia mukaan suunnittelemaan pilottia. Tavoitteena oli kehittää tapoja antaa arjessa selviytymistä ja toimintakykyä tukevia menetelmiä ja työkaluja erityisesti sellaisille nuorille, joilla on lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia. Tähän pyrittiin toisaalta suoraan ryhmäintervention kautta, toisaalta välillisesti nuoria työssään

kohtaavia työntekijöitä kouluttamalla. Suunnittelussa hyödynnettiin Kuntoutussäätiön VANU-hankkeen toimintamalleja. Ryhmään osallistui muutama nuori, ja ohjaus tapahtui pääosin heidän yksilöllisten tarpeiden mukaan. Palaute ohjauksesta oli hyvää, mutta nuorten sitoutuminen useamman kerran valmennukseen ei tuottanut toivotunlaista tulosta. Saimme kuitenkin tärkeää tietoa Hae mut! -hankkeen muiden ryhmien pohjaksi seuraavalle vuodelle.

Pop up-tapahtumat Seurakuntaopiston asuntolan opiskelijoille

Joulukuussa 2019 järjestimme Seurakuntaopistolla pop up -työpajan. Aiheena oli medialukutaito. Tarkastelimme työpajassa mainoksia ja valmistimme omia vastamainoksia. Työpajassa käytettiin Eetin (Eettisen kaupan puolesta ry) materiaalia. Iltapäivän aikana toteutettiin kaksi työpajaa, ensimmäinen oli tarkoitettu opiston maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille ja toinen muille nuorille. Lisäksi työpajan aikana oli mahdollista saada neuvontaa digiasioissa datanomiopiskelijoilta. Työpajoihin osallistui useita nuoria, vaikkakin ilta-aikaan opiskelijoita oli haastavaa motivoida pohtimaan mainontaan. Työpaja voisi toimia paremmin osana opintoja.

Love to Learn -tapahtumat

Hae mut -hanke sekä Järvenpään, Keravan ja Tuusulan Ohjaamot järjestivät yhteistyössä Love to Learn! -tapahtumat helmikuussa 2020 ystävänpäiväviikolla. Tarkoituksena oli vahvistaa yhteyksiä yhteistyötahoihin ja esitellä hanketta Ohjaamojen asiakkaille.

Mun elämä -valmennus, oppimistaidot ja vahvuudet

Valmistelimme yhdessä Järvenpään HYTE-palvelujen ja osaamis- ja työllisyyspalvelujen kanssa yhteistyönä osallistavaa Mun elämä -valmennusta keväälle 2020. Valitettavasti koronakevään myötä valmennusohjelman keskeytyi vain yhden kokoontumiskerran jälkeen. Hae mut! ja Digistä mut! -hankepääällikkö suunnitteli yhdessä nuorten osaamis- ja työllisyyspalvelujen esimiehen kanssa valmennuksen moduulia: Luontevahvuudet ja keskeiset asiat oppimisessa. Muita valmennuksen sisältöjä olivat hyvinvointiin, osallisuuteen ja työelämään liittyvät teemat. Käytännössä ehdimme luoda valmennuksen rungon, jota voi pilotoida myöhemmin. Järvenpään Opiston vuosina 2020-2021 koordinoimassa Työllistä mut! hankkeessa järjestetään vastaavanlaisia työllistymistä edistäviä koulutuksia, joiden yhtenä sisältönä ovat perustaidot, oppiminen ja työelämä.

1.3.3 Opetusteknologia ohjauksen tukena

Hankkeessa selvitettiin mahdollisuutta hyödyntää Tuusulan Monio-monitoimitalon ja Microsoft-yhtiön yhteistyötä. Monio-hanke kuitenkin viivästyi, ja sen osalta emme voineet aloittaa laajempaa yhteistyötä. Päätimme toteuttaa uusien teknologioiden testaamisen muutoin. Järjestimme esimerkiksi tammikuussa 2020

Jokamiehen -ja naisen teknologitapahtuman Keuda-talolla Keravalla. Tilaisuudessa tarjottiin tietoa tavalliseen kuntalaiselle tietoturva, robotiikasta ja virtuaalitodellisuudesta sekä laajemmin digitalisaatiosta. Samassa tilaisuudessa järjestimme yhteistyössä Tuusulan lukion opiskelijoiden kanssa VR-lasien kokeilupisteen. Päivän aikana kuultiin asiantuntijapuheenvuoroja ja järjestettiin pieni messutori, jossa pääsi lähemmin tutustumaan robotteihin ja muihin digitaalisuutta hyödyntäviin yrityksiin ja näytteilleasettajiin. Tilaisuuteen osallistui yli 100 henkilöä Keravalta ja lähikunnista. Pääosa heistä oli senioreita.

Hankkeessa tuotettiin myös oma virtuaalinen ympäristö ThingLink. ThingLinkillä voi yhdistää kuvaan tai videoon (tai 360-kuvaan sekä VR-videoon) interaktiivisia osioita sekä luoda oppimiskokonaisuuksia haluamastaan aihepiiristä. Lisäksi hanketyöntekijämme tuottivat verkkosovelluksien ja sähköisten palvelujen käyttämiseen suunnattuja tutoriaaleja, jotka soveltuvat etenkin senioreiden ja vieraskielisten ohjaukseen niiden selkokielisen rakenteen ja kielen ansiosta.

Hanke järjesti lisäksi yhteistyössä Jyväskylän yliopiston tuottaman Peda.net-palvelun kanssa henkilöstökoulutuksia syksyllä 2019, sekä keväällä ja syksyllä 2020. Koulutuksien avulla tuettiin vakinaisen ja osa-aikaisen henkilöstön osaamista suunnitella ja rakentaa kurseja Peda.net-ympäristöön sekä myös ohjata opistojen asiakkaita näiden verkkoympäristöjen käytössä. Vain yhtä koulutusta lukuun ottamatta, koulutukset toteutettiin verkossa, ja ne saivat hyvää palautetta.

Opistojen henkilöstöllä oli myös mahdollisuus tukea tuntiopettajiaan ja asiakkaitaan uuden Peda.net-oppimisympäristön käytössä. Lisäksi järjestimme Pop Up -verkkokoulutuksia syksyllä 2020 teemoista kuten Teams-verkkoympäristö ja Kahoot- ja Quizizz -oppimispelit. Näiden hyöty nähtiin niiden vuorovaikutusta lisäävänä ominaisuutena välineeksi etäopetuksessa.

Hankkeessa suunniteltiin projektityönä myös koodauksen kurssitarjotin, jonka näemme motivoivana kokonaisuutena vahvistaa tulevaisuuden digitaitoja, ja laajemmin omia oppimaan oppimisen taitoja. Lisäksi opintotarjotin suunniteltiin niin, että opintojen avulla voisi aidosti hankkia työelämässä tarvittavaa osaamista, ja sen suorittanut voisi hyödyntää opintojaan mahdollisissa jatko-opinnoissaan.

Lopuksi esittelen vielä toimintaa projektityöntekijämme Katja Asikaisen laatiman raportin muodossa.

CASE: Hae mut! hankkeen luki- ja kirjoitustaidon pajat ja ohjaus Järvenpäässä, Keravalla ja Tuusulassa
projektityöntekijä Katja Asikainen

Tutustuin mm. *Lukuliike-*, *Sanat haltuun* - ja *Kirjan talo* -sivustojen materiaaleihin ja työpajavinkeihin. Näiden ja yhteistyötahojen toiveiden pohjalta suunnittelin kolme työpajaa. Työpajat oli suunniteltu lähityöpajoiksi, mutta kevät toi suunnitelmiin muutoksia ja kaksi työpajaa taipui lopulta myös etätyöpajoiksi. Lähi-

työpajat oli suunniteltu neljän tunnin mittaisiksi, mutta etätyöpajat toteutettiin kahden tunnin työpajoina. Etätyöpajoissa käytettiin erilaisia alustoja ja välineitä (Discord, Teams ja Google Drive). Etätyöpajassa osallistujien määrä oli pakko pitää pienempänä kuin lähityöpajassa, koska etänä ryhmää on vaikeampi jakaa esim. parityöskentelyyn.

Työpajojen sisällöt:

- **Supersankarit** -työpajassa mietitään vahvuuksia, ja harjoitellaan kirjoittamaan työhakemus supersankarille. Lisäksi pohditaan yhdessä, missä kaikissa ammateissa kirjoittaminen on mukana. Harjoitellaan myös kirjoittamaan käsikirjoitus elokuvan kohtaukseen. Työpajan tavoitteena on vahvistaa omia kirjoittamisen taitoja, tehdä työhakemus tutummaksi sekä kasvattaa positiivisten sanojen sanavarastoa. Elokuvan kohtauksen kirjoittamisen tavoitteena on löytää itsestään supersankarin voimavaroja ja tehdä kirjoittamisesta hauskaa.
- **Elävät pelit** -työpajassa kokeillaan, miten kirjoittamalla voi luoda kokonaisen maailman. Suunnitellaan oma peli, pelin maailma ja siinä toimiva hahmo. Harjoitellaan myös kirjoittamaan hahmon puolesta kirje. Työpajaa voidaan jatkaa myös seuraavalla kerralla, jolloin luodaan hahmojen välille kohtaamisia. Tavoitteena on nähdä kirjoittamisen voima sekä ammatit pelimaailmassa. Kirjeen kirjoittamisen myötä harjoitellaan eläytymään hahmon elämäntilanteeseen.
- **Lukemisen apuvälineet** -työpajassa tutustutaan lukemiseen ensin rap-lyriikan kautta. Mietitään, kuka laulussa puhuu ja miten hän haluaa kuulijaan vaikuttaa. Pohditaan yhdessä, mikä voi tehdä lukemisesta, kirjoittamisesta ja oppimisesta vaikeaa. Mietitään yhdessä apuvälineitä ja testataan niitä lukutekstin kanssa.

Supersankarit-työpaja on harjaannuttanut osallistujien työnhakutaitoja, ja voi sen puolesta edesauttaa työllistymistä. Nuoret kertoivat palautteessa, että työpaja ”helpottaa työhakemuksen tekemistä seuraavalla kerralla”. Vahvuuksien nimeäminen voi myös rohkaista osallistujia löytämään niitä itsestäänkin ja näin madaltaa kynnystä työnhakuun. *Elävät pelit* antoi ehkä ennen kaikkea esimerkin siitä, että kirjoittaminen kuuluu moneen ammattiin ja että sen avulla voi luoda mitä vaan, esim. kokonaisen maailman. Nuoret löysivät itsestään mielikuvituksen voiman ja moni olisi halunnut jatkaa harjoitusten kanssa pidempäänkin. Toisaalta lyhyet harjoitukset antavat luvan siihen, ettei työn tarvitse olla ”täydellistä”, ja niin rohkaisevat kirjoittamaan. Nuoret antoivat palautteessa parhaat arvosanat *Eläville peleille* ja *Supersankareille*.

Lukemisen apuvälineet koettiin hiukan tylsäksi, vaikkakin ehkä myös hyödylliseksi. Verkkotyöpajasta yksi nuorista sanoi, että työpaja oli “onnistunut, ei yhtään tylsää hetkeä”. kaksi tuntia koettiin kuitenkin maksimitaksi etätyöpajalle. Nuoret toivoivat, että olisivat saaneet enemmän ennakkotietoa työpajoista, niiden sisällöistä ja tarvittavista välineistä. Ohjaajilta saadun palautteen mukaan nuoret pääsääntöisesti tykkäsivät työpajoista ja ohjaajien mielestä kaikki työpajat olivat nuorille hyödyllisiä. Työpajojen ohjeet ja materiaalit on jaettu hankkeen Peda.net -sivuille.

2 Hankkeen tulokset

Hankkeella oli kattava hankesuunnitelma, jonka edessä tartuimme toimeen. Halusimme tavoittaa etenkin heikoimmassa asemassa olevia digituen ja ohjauksen tarvitsijoita. Tuloksia saatiin etenkin siellä, missä saimme tehdä hanketyötä vastavuoroisesti, yhdessä kehittäen. Seuraavissa luvuissa esitellään tarkemmin tavoitettua kohderyhmää, mallien kehittelyä sekä hankkeen arviointia ja saatua palautetta.

2.1 Tavoitettu kohderyhmä

Hankesuunnitelmassa Hae mut -hankkeelle arvioitiin kohderyhmän kooksi 500 henkilöä. Hanke sai kuitenkin vain osan haetusta valtionavustuksesta, jolloin suhteellinen osallistujamäärä voi muuttua. Tavoitimme noin 225 henkilöä. Vastaavasti Digistä mua -hankkeelle arvioitu henkilömäärä oli 3000 henkilöä, jolloin saatuun avustukseen nähden tavoittelimme n. 1400 henkilön saavutettavuutta. Hae mut! ja Digistä mua! -hankkeiden toiminnassa yhdistyi molempien hankkeiden tavoitteita, jolloin niitä oli luontevaa tarkastella yhtenä kokonaisuutena myös tilastojen kannalta.

Hanke tavoitti toimintakaudella 3/2019-11/2020 yhteensä 1684 osallistujaa. Näistä Keravan osuus oli 549, Tuusulan 589 ja Järvenpään 499 osallistujaa. Lisäksi järjestimme yhteistyössä Vantaan Aikuisopiston kanssa seminaarin Tikkurilassa, jonne osallistui 47 henkilöä. Tuusulan laskennallisessa luvussa näkyy hankkeen iso Jokamiehen ja -naisen teknologiapäivä, joka keräsi yli sata osallistujaa. Tilaisuus oli keskeinen osa Tuusulan osuutta hankkeessa, vaikka se fyysisesti järjestettiin Keravalla. Lisäksi on huomioitava se, että tapahtumissa oli osallistujia kaikilta kolmelta alueelta sekä muualta uutta maata. Lisäksi verkkotilaisuuksiimme osallistui ihmisiä myös muista maakunnista. Oheiset luvut antavat kuitenkin kuvan kuntien laskennallisesta osuudesta. Lisäksi hanketta esiteltiin Rikosseuraamusalan Digiohjaus-koulutuksessa sekä ENTER ry:n yhteistyökumppanitilaisuudessa. Molemmista tilaisuuksista oli useita kymmeniä ihmisiä.

Hanke tavoitti hyvin ajateltua kohderyhmää. Senioreiden osuus oli n. 70%. Työikäisten ja vieraskielisten osuus puolestaan n. 30%. Digineuvonnan Pop Up -tapahtumiin osallistuneet olivat pääosin senioreita. Luki-

ja kirjoitustaidon pajoihin osallistui työikäisiä nuoria, ja syksyllä 2020 teimme yhteistyötä Tuusulanjärven Klubitalon kanssa, jossa työskentelee työikäisiä mielenterveyskuntoutujia. Järjestimme myös arjen asiointiin liittyvää ohjausta, johon osallistui etenkin vieraskielisiä henkilöitä. Henkilöstökoulutuksiin puolestaan osallistui kymmeniä kansalaisopistojen suunnittelija- ja tuntiopettajia, Ohjaamojen, työllisyyspalvelujen ja työpajojen henkilöstöä.

2.2 Kehitetyt mallit

Hanke toimi verkostoyhteistyöllä, jonka perustana oli laaja-alainen projektiryhmä sekä aikuisten perustaitojen kehittämiseen erikoistunut kehittämisryhmä. Hankkeen keskeisiä tuloksia oli 1) digituen toimintamalli, 2) perustaitojen opettaminen -ja ohjauksen malli, 3) alueellisen kehittämistyön vahvistaminen sekä 4) työllistämisen mallit.

1. Tulos: Digituen toimintamalli

- Meillä on toimintamalli toteuttaa matalan kynnyksen digiohjausta yhteistyössä alueen oppilaitosten kanssa.
- Olemme kouluttaneet lähes 40 digituutoria ”digilähteiksi” palvelemaan yhdistysten ja omien läheisten digiohjauksen tarpeita.
- Alueen kansalaisopistot ovat vahvistaneet verkkopedagogiikan ja laajemmin digitalisaation edellyttämiä taitoja ja osaamista.
- Alueen digiverkostot haastavat jatkossa yhteistyöhön, jotta tavoitamme digituen tarvisijoita.

2. Tulos: Perustaitojen opettamisen -ja ohjauksen malli

- Olemme vahvistaneet alueen kansalaisopistojen ja muiden oppilaitosten sekä ohjaus- ja neuvontapalveluiden yhteistyötä.
- Erityisenä vahvuutenamme on ollut motivaatio ja kyky tarjota vaihtoehtoisia oppimisympäristöjä niille henkilöille, joille perinteinen luokkamuotoinen opiskelu ei ole sopivin tapa hankkia osaamista.
- Perustaitojen opettamisen -ohjausmallimme lähtee 1) ihmisen arvokkaasta kohtaamisesta, 2) vahvuuksien sanoittamisesta ja 3) yhdessä oppimisesta.

3. Tulos: Alueellisen kehittämistyön vahvistamisen mallit

- Hae mut! ja Digistä mua! hankkeen hakevan toiminnan käytännöt haastetaan uuden Työllistä mut! -hankkeen koulutustoiminnassa, joka jatkuu vuoden 2021 loppuun.
- Kansalaisopistoissa suunnitellaan ja kehitetään perus- ja digitaitojen kurssitoimintaa nyt saadun kokemuksen perusteella myös jatkossa, esim. järjestämällä digiopintopiirejä, perustaitokursseja sekä Vanhojen valokuvien digitarina -kurssin muodossa.
- Laaja-alaisen opinto- ja uraohjauksen merkityksen nostaminen.

4. Tulos: Työllistämisen mallit

- Olemme mahdollistaneet kymmenille datanomiopiskelijoille työharjoittelupaikan.
- Pystyimme palkkaamaan oppisopimuksella projektisihteerin.
- Tarjosimme työkokeilupaikan valmistuneelle datanomille.
- AMK-opiskelijan suoritti vapaaehtoistyön jakson hankkeessa.
- Koulutimme lähes 40 Digitutoria.
- Vahvistimme erikielisten työelämätaitoja kuten suomen kieltä ja digitaitoja
- Vahvistimme opiskelijoiden tietoisuutta digitaitojen merkityksestä työelämässä.
- Vahvistimme moniammatillisen henkilöstön osaamista.
- Tarjosimme koulutusta vapaaehtoistyötä tekeville.

2.3 Osallistujilta kerätty palaute

Hankkeessa toteutettiin systemaattista laadunarviointia keräämällä digineuvontapisteillä ja muissa ohjauksissa sekä koulutuksissa palautetta. Palaute koski palvelun tai koulutuksen laatua, saavutettavuutta ja tarveanalyysia. Palaute oli pääosin hyvää ja kannustavaa ja toiminnalle toivottiin jatkoa. Ihan hankkeen alussa toteutimme alkukartoituskyselyn, joka on tämän raportin liitteenä. Selkeä enemmistö piti hyvänä tällaista Pop up-tyyppistä neuvontaa, ja sen järjestämispaikaksi nähtiin parhaiten soveltuvan kirjasto. Koulutuksia arvioitiin myös muutamalla eri arvoasteikolla. Järjestimme kymmeniä erilaisia tilaisuuksia, joten niitä kaikkia ei voinut arvioida samalla skaalalla. Osasta tilaisuuksista saimme suullista palautetta, osasta sähköpostitse tai raportin muodossa hanketyöntekijältä. Asteikolla 1-5 arvioidessa, tuloksen keskiarvo oli 3,84. Asteikolla 1-4, tulokseksi saatiin 3,45. Viimeiseksi käytetyllä asteikolla 4-10, saimme palautteen keskiarvoksi 8,53. Eli kokonaistuloksena toimintamme sai arvosanan *vahva hyvä*.

2.4 Koulutuksen siirtyminen vakiintuneeksi toiminnaksi

Hankkeessa kokeiltiin kymmeniä eri toteutusvaihtoehtoja, jotka osa näytti toimivan hyvin, ja osa taas ei tavoittanut ajateltua kohderyhmää. Näin ollen tämä raportti kuvaa kokonaisuudessaan laaja-alaista toimintaympäristöä, jossa hanke toimi. Se mikä vakiintuu toiminnaksi, edellyttää osin lisärahoitusta tämänkaltaiselle toiminnalle, mutta osa järjestyisi henkilöstön tehtävänkuvia muokkaamalla, tiivistämällä paikallista yhteistyötä ja palvelumuotoilemalla toimintaa uudelleen.

Hankkeessa luotu digituen toimintamalli on esimerkiksi sellainen, jonka voi ottaa koska vain käyttöön oppilaitosten kanssa yhteistyössä. Se edellyttää kyllä puolin ja toisin ohjauksen suunnittelua ja vastuurooleista sopimista. Digituen koordinointi jatkuu myös syntyneissä digiverkostoissa, joita on nyt Järvenpäässä, Keravalla ja Tuusulassa. Yhteistyökumppanimme ENTER ry jatkaa tiivistä yhteistyö myös jatkossa kuntien ja opistojen kanssa (ks. liite 3). Myös Vanhat valokuvat -kurssi ja Digitutor-toiminnan käynnistäminen sekä opintopiirit ovat sellaisia hankkeessa kehitettyjä toimintamalleja, joilla on selkeät edellytykset jalkautua osaksi muuta toimintaa, oli se sitten kansalaisopistojen tai muun kunnan toimijan alla.

Hae mut! ja Digistä mua! -hankkeessa toteutettiin asiakaslähtöistä hakevan toiminnan mallia, jossa ohjaus ja koulutus suunnitellaan vastaamaan asiakkaiden tarpeita. Keskeistä oli myös tutustua uuteen toimintaympäristöön ja rakentaa yhteistä toimintakulttuuria. Hankkeessa syntyi ainakin sen ajaksi palvelujen systeminen malli (ks. liite 2) jossa toimijoiden ja toimialojen raja-aidat poistuivat. Keskiössä oli kuntalainen, ja hänen palvelutarpeensa, ja siihen vastaaminen verkoston voimavaroilla. Loimme sellaisia yhteistyörakenteita ja toimintamalleja, jotka tukevat jokaisen ihmisen mahdollisuutta luottaa omaan oppimiskykyyn ja kasvuun.

Elinikäisen oppimisen ajatus jättää Seppo Niemelän väitöskirjan (2011,16) sanoin:"---kasvatuksen maailman ja erityisesti sivistystyön vastattavaksi kolme kysymystä. Millainen on yhteiskunta, jossa jokainen voi toteuttaa itseään ja potentiaaliaan täysimääräisesti? Millainen on yhteiskunta, jossa jokainen voi aktiivisena kansalaisena tuoda oman kontribuutionsa yhteisiin asioihin? Ja viimein, millaisessa yhteiskunnassa jokainen voi tuntea kuuluvansa yhteisöihin? Kysymykset eivät vähennä sen painoa, että työllisyys ja kyky selviytyä yhä nopeammassa muutoksessa ovat yhä tärkeämpiä tavoitteita."

Lähde: Niemelä, Seppo. 2011. Sivistyminen. Sivistystarve, -pedagogiikka ja -politiikka pohjoismaisessa kansansivistystraditiossa.

LIITE 1

Alkukartoituskysely (Pop Up -digneuvontapisteellä Järvenpään Prismalla)			14.-16.5.2019				
N= 26							
Tausta (työllinen, työtön, eläkeläinen, opiskelija, muu mikä?)	Oletko osallistunut digineuvontaan aiemmin? Missä?	Mihin asiaan hait tänään neuvoa?	Selvisikö pulmasi tänään?	Mikäli digipulmasi ei ratkennut tänään, saitko neuvoa, mistä saada lisätietoa.	Millaista digineuvontaa toivoisit saavasi jatkossa?	Missä haluaisit, että digineuvontaa tarjottaisiin jatkossa? Voit valita useamman vaihtoehdon.	Vapaa sana
eläkeläinen (26)	Kyllä (10) Missä: Kirjastossa, Myllytien toimintakeskuksella, Järvenpään Opistolla, Prisman aulassa. Ei (16)	Huonoon älypuheliimeen, uuden puhelimen hankintaan, puhelimen sormenjälkitunnistimeen, Pin-vaihto, tietokoneyhteys, mobilepay-asennus, puhelimen päivitys, älypuhelimien käyttöön, GoogleMaps-sovelluksen ongelmaan, pdf:n tekoon apua, välimuisitin tyhjennykseen uudesta puhelimesta, puhelimen tietoihin liittyvä asia, älypuhelimien sähköpostitoimintaa, viestihäiriöihin, taustakuvan liittäminen, gmail-sähköpostiin, askelnäyttöön, photoshopin asennukseen, tallennustilan selvitykseen, nettiasioissa,	Kyllä (20), Ei (6)	Kyllä (8), Ei (4)	1. Mihin voisin hyödyntää puhelintani? 2. Kuvien käsittelyyn 3. Netin käytöstä tai tietoturvasta 4. Nettikaupan tarjonnasta 5. Yleisesitystä digitalisaatiosta 6. Tämä pop-up -tyyppinen on kiva. 7. Moniin puhelimen käytön ongelmiin 8. Mielellään vakituinen aika, jos mahdollista. 9. Eteeni tulevien ongelmien ratkaisujen löytämiseen 10. Toimintojen syvällisempää käsittelyä 11. Kännykän	kirjastossa (12), liiketilassa (9), Myllytien toimintakeskuksella (4), Järvenpään Opistolla (6), Yhdistyksen tilaisuudessa (6), toimintakeskuksessa (2), kotona (2), pankissa (4), verotoimisto (2), Prismalla (2), uimahalli (1), Kela (1) ja puhelimessa (1)	1. Kiitos avusta! Vastaavia tapahtumia tarvitaan lisää syksyllä 2. Kiitos 3. Hyvää työtä, kiitos 4. Kohteliaat neuvojat, kiitos. 5. Hyvä, että kysytään, kohdallani ovat asiat hoituneet. 6. Kiitos ystävällisyydestä ja kärsivällisyydestä 7. Hyvä hanke 8. Kiitos avun yrittämisestä

Hae mut! ja Digistä mua! -hankkeen oppimisverkosto (aikuisten perus- ja digitaitojen vahvistaminen) 2019-2020

ENTER ry:n yhteistyö Hae mut! Digistä mua! -hankkeen kanssa

Ikäihmisten tietotekniikkayhdistys ENTER ry tarjoaa senioreille henkilökohtaista ja maksutonta digiopastusta Uudellamaalla. Opastajina toimivat vapaaehtoiset seniorit, jotka auttavat ja neuvovat toisia senioreita tietoteknisten laitteiden ja sähköisten palveluiden käytössä sekä järjestävät tietotekniikka-aiheisia tietoiskutilaisuuksia.

ENTER ry on tehnyt tiivistä yhteistyötä Järvenpään Opiston koordinoiman Hae mut! Digistä mua! -hankkeen kanssa Järvenpäässä, Keravalla ja Tuusulassa vuosina 2019-2020.

Yhteistyö digiopastuksissa ja -tilaisuuksissa

Enterillä on Järvenpäässä (yhteistyössä Eläkkeensaajien Keskusliiton kanssa) kaksi digiopastuspaikkaa: kirjasto ja Myllytien toimintakeskus. Keravalla opastamme kirjastolla ja olemme mukana Talkoorenaan digiopastusporukassa. Tuusulassa opastamme pääkirjastolla sekä Jokelan ja Kellokosken kirjastoilla, olemme myös mukana Tuusulan Opiston digiopastuksissa. Korona-aika on tuonut välillä taukoja lähiopastuksiin, mutta Enteristä on saatavilla myös etäopastusta.

Vuonna 2019 Hae mut! Digistä mua! -hanke järjesti useita erilaisia tilaisuuksia, joissa ENTER ry:n vapaaehtoiset senioriopastajat olivat mukana opastamassa Järvenpään, Keravan ja Tuusulan asukkaita tietotekniikan käytössä (mm. hankkeen Kick off -tilaisuudet, Digitiistai Järvenpäässä ja Pop-up Pajalan K-kaupassa Järvenpäässä). Tilaisuuksissa saattoi olla opastamassa myös paikallisia oppilaitoksia edustavia nuoria, jolloin syntyi hyviä kohtaamisia eri sukupolvien kesken. Nämä olivat mielenkiintoisia kokeiluja myös Enterin näkökulmasta, kokeiltiin opastusta eri paikoissa ja aikoihin kuin yleensä ja saatiin kokemusta myös yhteistyöstä nuorten kanssa.

Yhteisten tilaisuuksien lisäksi hanke on viestinyt Enterin opastuksista sellaisissakin tilaisuuksissa, joissa Enter ei ole ollut mukana. Olemme saaneet tätäkin kautta erittäin hyvää näkyvyyttä opastustoiminnallemme. Hae mut! Digistä mua! -hanke on myös järjestänyt viime vuosina erittäin mielenkiintoisia, digiaiheisia seminaareja ja muita oppimistilaisuuksia, joihin on osallistunut myös Enterin vapaaehtoisia.

Yhteistyöverkostot paikallista digitoimintaa tukemassa

Enter osallistui hankeaikana myös Hae mut! Digistä mua! -hankkeen projektiryhmään, johon kuulumisen oli hyvä tapa verkostoitua Keski-Uudenmaan digitoimijoiden kesken. Olemmekin hankkeen myötä saaneet vahvistettua esim. Enterin ja opistojen välistä yhteyttä entisestään.

ENTER ry ja hanke ovat vahvistaneet myös Keravan, Tuusulan ja Järvenpään digiopastusta järjestävien toimijoiden keskinäistä verkostoitumista. Järvenpäässä oli jo ennen hanketta olemassa v. 2018 perustettu digiverkosto, jota Enter ensimmäisenä toimintavuotena koordinoi.

Vuonna 2019 hankkeen käynnistyttyä Hae mut! Digistä mua! -hanke otti vetovastuun verkostosta tiivistäen alueen yhteistoimintaa entisestään. Hanke laittoi alulle myös Keravan ja Tuusulan digiverkostot v. 2020, Enterin ollessa vahvasti yhteistyössä mukana. Vuonna 2020 digiverkostot ovat olleet erittäin tärkeitä esim. koronan aiheuttamien poikkeusolosuhteiden aikana kokemusten ja ideoiden vaihtamisessa.

Enterin näkökulmasta hankkeen tärkein tuotos onkin ollut vahvistunut yhteistyö alueiden digitoimijoiden kesken. Alueelliset digiverkostot ovat käynnistymisvaiheen jälkeen vaihtumassa kuulumistenvaihdosta tavoitteellisempaan toimintaan ja yhteistyöhön esim. viestinnässä ja tilaisuuksien järjestämisessä. Paikallisten digiverkoston vahvistaminen on myös Enterin tavoite eri paikkakunnilla, joten hankkeen tekemä työ on ollut erittäin tervetullutta Keski-Uudellamaalla.

Vaikka hanke päättyy, jatkuu yhteistyö paikallisissa digiverkostoissa edelleen ja sekä Enter että Järvenpään, Keravan ja Tuusulan opistot jatkavat mukana yhteistyössä. Kaiken kaikkiaan hanke on Enterin näkökulmasta ollut erittäin onnistunut. Kiitämme antoisasta yhteistyöstä ja jatkamme yhteistyötä opistojen kanssa digiverkostoissa!

26.11.2020

Projektisuunnittelija
Päivi Savolainen, ENTER ry